

II.

Předkládací zpráva

1. místopředseda vlády a ministr vnitra předkládá vládě ke schválení materiál **o souhlasu s poskytnutím tří peněžních darů do zahraničí v rámci programu Ministerstva vnitra Pomoc na místě z prostředků Programu humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023 až 2025.**

V reakci na pokračující ruskou agresi na Ukrajině schválila vláda České republiky svým usnesením č. 855 ze dne 12. října 2022 Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023 až 2025 (dále jen „Program Ukrajina“) a zahrnutí finančních prostředků na realizaci Programu Ukrajina na léta 2023 až 2025 každoročně ve výši 500 mil. Kč.

Celková finanční alokace z prostředků Programu Ukrajina pro Ministerstvo vnitra na rok 2023 činí 120 mil. Kč. Pro implementaci programu Pomoc na místě je indikativně alokováno **75 mil. Kč.**

Peněžní dary z prostředků Programu Ukrajina jsou udělovány Ministerstvem vnitra prostřednictvím programu Pomoc na místě na základě *Koncepce Programu Ministerstva vnitra Pomoc na místě jako nástroje vnější migrační politiky České republiky* (dále jen „Koncepce“) schválené usnesením č. 557 Vlády České republiky ze dne 21. června 2021.

Tento materiál zahrnuje návrh na **udělení tří peněžních darů v celkové výši 60 mil. Kč.**

Návrh na udělení tří peněžních darů:

Název projektu	Implementační partner	Země	Výše daru
Podpora navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity v Dněpropetrovské oblasti	Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	Ukrajina	25 mil. Kč
Podpora humanitárního odminování na Ukrajině	HALO Trust	Ukrajina	20 mil. Kč
Podpora moldavského Inspektorátu pohraniční policie	Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (ICMPD)	Moldavsko	15 mil. Kč
		Celkem: 60 mil. Kč	

Podpora navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity v Dněpropetrovské oblasti

Více než rok po ruské invazi na Ukrajinu se do míst svého původního bydliště odhadem vrátilo již přes 5,5 milionu vysídlených osob, z toho pětina ze zahraničí. Na východ Ukrajiny přišlo již více než 1,2 milionu navrátilců, z toho 377 000 osob do samotné Dněpropetrovské oblasti, která je zároveň místem největšího počtu vnitřně vysídlených osob (15 % z celkového počtu 5,3 mil. vnitřně vysídlených osob na Ukrajině). Očekává se, že počet navrátilců poroste, vzhledem k tomu, že z aktuálně 5,3 milionu vnitřně vysídlených osob v zemi vyjádřilo dlouhodobější úmysl vrátit se téměř 74 %. Mnoho z osob, které se již navrátili, se nachází v tíživých socioekonomických podmínkách, zejména kvůli nedostatku pracovních míst a nedostatečným finančním prostředkům. Rozsáhlé škody na kritické veřejné infrastruktuře na Ukrajině, včetně institucí nabízejících sociální služby (škody se odhadují na více než 20 miliard dolarů), ovlivnily schopnost ukrajinské vlády a místních samospráv poskytovat základní služby a těmto osobám tak poskytnout potřebnou pomoc. Navzdory značným škodám na budovách mnoho sociálních institucí nadále funguje, ovšem v nevyhovujících podmínkách.

Z těchto důvodů navrhuje Ministerstvo vnitra podpořit dvanáct měsíců trvající projekt Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) zaměřený na podporu navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity v Dněpropetrovské oblasti, konkrétně v okrese Kryvorizkyi. Výstupy projektu budou zahrnovat obnovu vybrané infrastruktury v návaznosti na participativní zhodnocení a výběr ze strany navrátilců a místní komunity, poskytnutí malých grantů na podporu 20 malých rodinných podniků s potenciálem růstu, obnovy a zaměstnání dalších osob, podporu živobytí 60 rodin navrátilců z řad farmářů na pořízení nezbytných materiálních vstupů pro obnovení zemědělské činnosti, či poskytnutí psychosociálních služeb pro navrátilce.

Za účelem viditelnosti finanční podpory projektu zajistí IOM vizuální identitu České republiky v prostorách podpořených projektem (např. v obnovených komunitních centrech) a na všech materiálech k činnosti projektu, včetně distribuovaných informačních a komunikačních produktů (např. letáky či brožury).

Poskytnutí peněžního daru IOM přispěje ke stabilizaci navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity. Ministerstvo vnitra navrhuje udělit IOM peněžní dar ve výši 25 mil. Kč na realizaci projektu podpory navrátilců, vnitřně vysídlených osob a hostitelské komunity v Dněpropetrovské oblasti.

Podpora humanitárního odminování na Ukrajině

V důsledku ruské invaze na Ukrajinu a soustavného ostřelování ukrajinských měst i vesnic je velká plocha ukrajinského území poseta spoustou nebezpečných předmětů a zbraní, včetně pozemních min, bomb, raket, projektilů různých ráží a munice do ručních zbraní. Všechny tyto předměty vážně ohrožují životy postiženého obyvatelstva, a pokud nebudou odstraněny, představují riziko na další desítky let. Toto riziko brání lidem v návratu do jejich domovů, brání ekonomickému rozvoji a ztěžuje obnovu a rekonstrukci Ukrajiny.

Cílem projektu HALO Trust je pomocí humanitárního odminování a odstraňování výbušné munice v první řadě zvýšit bezpečnost postiženého obyvatelstva a snížit riziko zranění či úmrtí při kontaktu s výbušnou municí. Zároveň si projekt dává za cíl přispět k usnadnění přístupu obyvatelstva do míst, kde sídlí základní služby jako například školy, zdravotnická střediska či komunitní centra. V rámci projektu bude hrazena činnost dvou průzkumných týmů, které budou vytipovávat a označovat zaminované lokality a dvou týmů na manuální odminování po dobu 12 měsíců. Týmy plánují navštívit 200 obytných lokalit a vyčistit je od života ohrožující munice a výbušných předmětů v oblastech Kyjev, Černigov, Sumy, Charkov a Mykolajiv. V případě příznivé bezpečnostní situace a po obdržení nezbytných povolení od ukrajinské vlády je možné rozšířit aktivity HALO Trust také do Dněpropetrovské oblasti. Týmům bude pořízeno také technické vybavení a ochranné pomůcky. Odhaduje se, že 600 lidí, kteří žijí v postižených

oblastech, bude mít z realizace projektu přímý prospěch a 18 000 lidí, kteří využívají základních služeb v postižených oblastech, bude mít prospěch nepřímo.

Poskytnutí peněžního daru HALO Trust zásadní měrou přispěje k zajištění bezpečnosti a zlepšení podmínek pro život mnoha komunitám žijícím v oblastech s vysokým výskytem výbušné munice a min. Ministerstvo vnitra navrhuje udělit HALO Trust peněžní dar ve výši 20 mil. Kč na realizaci projektu humanitárního odminování na Ukrajině.

Podpora moldavského Inspektorátu pohraniční policie

Od počátku ruské invaze na Ukrajinu se Moldavsko, která má s Ukrajinou 1 222 km dlouhou hranici, stalo tranzitní a cílovou zemí pro mnoho uprchlíků. Dle údajů Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) uprchlo z Ukrajiny do Evropy ke konci dubna tohoto roku již 8,1 milionu osob. Více než 802 000 osob vstoupilo do Moldavska, a to buď s cílem zde zůstat, nebo se přesunout do Rumunska, či jiných členských států EU. Moldavské kapacity na správu a ochranu hranic, které byly značně omezené již před ruskou invazí, jsou nyní skoro zcela vyčerpány.

Na žádost Inspektorátu pohraniční policie bude ve spolupráci s Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik (ICMPD) pořízeno technické vybavení na ochranu moldavské pozemní hranice. Konkrétně se bude jednat o 5 terénních vozidel, 5 mini dronů, 5 kamer na noční vidění a 5 detekčních zařízení. Dále na základě požadavků moldavské strany a vyhodnocení nejurgentnějších potřeb poskytne ICMPD inspektorátu minimálně 4 semináře/školení pro policisty na hraničních přechodech a další pracovníky inspektorátu.

Peněžní dar bude součástí komponentu 3.1. komplexního projektu ICMPD na podporu správy a ochrany hranic Moldavska, do kterého přispívá též Německo.

Poskytnutí peněžního daru ICMPD přispěje k posílení kapacit Inspektorátu pohraniční policie pro správu a ochranu hranic Moldavska a tím umožní lépe zvládat migrační toky ze sousední Ukrajiny. Ministerstvo vnitra navrhuje udělit ICMPD peněžní dar ve výši 15 mil. Kč na realizaci projektu na podporu správy a ochrany hranic Moldavska.

Výše navrhovaná opatření nebudou mít žádný dopad na problematiku zákazu diskriminace, rovnosti mužů a žen ani na veřejné rozpočty a podnikatelské prostředí ČR.

Návrh materiálu byl předložen k připomínkám dne 1. června 2023 na základě povolení výjimky z meziresortního připomínkového řízení (čj. 10209/2023-UVCR-2) ze dne 2. března 2023 ve zkráceném a zúženém připomínkovém řízení členům meziresortní pracovní skupiny zřízené k implementaci uvedené Koncepce, tedy Ministerstvu zahraničních věcí, Ministerstvu práce a sociálních věcí, Ministerstvu financí, Ministerstvu průmyslu a obchodu a Úřadu vlády ČR.